

О ПРОФИЛ

Владислав Горанов е финансов министър във втория и в третия кабинет на Бойко Борисов, след като в първия бе заместник на Симеон Дянков. Бюджет 2020 е шестият поред, който се изготвя под негово ръководство, и може би последният оптимистичен, преди очакваното забавяне на глобалната икономика да започне да се усеща и в България. Цялото интервю можете да прочетете на сайта на „Капитал“.

Дотук коментарите са, че бюджет 2020 прилича на миналогодишния, с изключение на това, че е балансиран. Защо няма никакви промени?

Много често чувам критики към бюджета, че в него не се съдържат реформи. Много пъти съм казвал – бюджетът не прави реформи. Те се правят от съответните министри и сектори.

Какви едри инвестиционни проекти са предвидени с капиталовите разходи догодина?

Извън модернизацията на армията и проектите по еврофондовете могат да се очакват проекти в областта на пътната инфраструктура. Голяма част от тях бяха авансово одобрени – от правителството беше разрешено на АПИ да стартира подготовката на обекти, които ще се изпълняват през следващите няколко години и които по наша оценка са жизненоважни. Такива са Южната дъга на софийския околовръстен път - връзката на квартал „Младост“ с магистрала “Тракия”, връзката на Дунав мост 2 при Видин с “Хемус”, довършването на “Хемус”, като първа ще се проектира и търси финансиране за отсечката между Велико Търново и Търговище, както и връзката с Русе и Дунав мост 1.

Откъде ще дойдат парите за прогълтане на „Хемус“ след Велико Търново?

Изпълнението на бюджета за 2019 г. все още не ни дава насока дали подобно нещо ще е възможно. Но ако има такава възможност, лично аз ще настоявам за такова решение, тъй като това за мен са най-смислено изхарчените средства. Аз наистина вярвам, че изграждането на подобна магистрала ще доведе до увеличаване на интереса на инвеститори към този регион и ще подобри икономическото състояние на Севера.

Имате ли предварителни изчисления колко са нужни за тази следваща отсечка на „Хемус“?

По съвсем предварителни оценки на АПИ би следвало да се вмести в около 800 - 850 млн. лв.

снимка: Надежда Чипева

Има шанс да отпуснем още пари за „Хемус“ тази година

Владислав Горанов,
министър на финансите

Защо парите за „Хемус“ трябваше да се отпуснат по този начин, а не се планират в бюджета, за да е прозрачно харченето им?

Подобна отчетност съществува и не е трудно да бъде придобита с изискването на справка от АПИ и от “Автомагистрала”. А дали и защо се получава така, че в края на годината се формира такъв ресурс, това за съжаление е факт най-вече заради забавяне в изпълнението на други инвестиционни проекти в държавата и за съжаление заради натрупването на изоставане в касовото разплащане на еврофондовете, което вероятно ще бъде компенсирано в края на програмния период.

Това е и основната критика към бюджетите през последните години - че голяма част от парите се преразпределят и потъват в проекти като 500-те милиона за язовири към ДКК, защото отчетността на тези пари се губи.

Със сигурност отчетността на нито един лев не е загубена. Системите за отчетност са така изградени, че който се поинтересува, включително и медиите, да имат достъп и да се знае кое звено отговаря за този разход.

Дали правителството преразпределя разхода в рамките на общия гласуван разход в бюджета, или се прави актуализация на бюджета, е въпрос на целесъобразност. Независимо че сега съм министър на финансите, винаги съм защитавал тезата, че правителството трябва да има определена гъвкавост. Ако се върнем назад, именно правителството на ГЕРБ ограничи правомощията на правителството, а не ги увеличи. До влизането в сила на Закона за публичните финанси нямаше нужда дори от решение на правителството, за да се извършват подобни компенсиращи промени в рамките на бюджета. Всеки служител на Министерството на финансите си спомня универсалния чл. 34 на Закона за устройство на държавния бюджет и ал. 3, която предвиждаше >24

По предварителни оценки на АПИ за добършването на „Хемус“ трябва още 800 - 850 млн. лв. Магистралата ще доведе до увеличаване на интереса на инвеститори към този регион и ще подобри икономическото състояние на Севера.

>23 министърът на финансите да може да прави всякакви вътрешнокомпенсирани промени между отделните показатели на бюджета само с подпис. И тогава, когато в предишни правителства в края на годината се заделяха пари за финансиране на пътни отсечки, това ставаше само с подписа на министъра.

За мен е постигнат максимален баланс на гъвкавост на бюджета в ръцете на изпълнителната власт, дотолкова, доколкото и сега внушенията за харчене на преизпълнението на приходите са фактически неверни. Нито един лев от преизпълнението на приходите не може да бъде изхарчен и не се харчи. Преизпълнението на приходите отива в увеличение на баланса на бюджета, най-малкото поради обстоятелството, че разходната част не може да бъде надхвърлена без актуализация на бюджета.

Друг е въпросът – и тук винаги можем да търпим критики, че можем да бъдем по-добри в ефективността на разходите.

Към септември данните за изпълнението на бюджета за 2019 г. показват, че е на плюс от над един милиард лева, от друга страна, залагат годината да завърши на дефицит от почти 2.5 млрд. лв. Къде ще отидат тези пари?

Вероятно няма да се стигне до такова ниво на дефицит. Разчетите, които виждате, са статични към момента на изготвяне на актуализацията на бюджета, когато трябваше да обезпечим финансово придобиването на новите самолети за армията. Новата прогноза е, че дефицитът ще е значително по-нисък от 2% от БВП, но ще е прибързано да правим точни оценки.

В бюджет 2020 залагат 2.2 млрд. лв. лимит за поемане на нов дълг догодина, защо?

Ако погледнете календара на предстоящите погашения по ДЦК и включите най-лошия сценарий за приключване на тази година, оценката за до 2.2 млрд. лв. ново финансиране е свързана именно с идеята за поддържане на буфери. Какво имам предвид – напоследък често, особено след като пуснахме рамката на проектобюджет 2020, чувам критики, че в него липсват буфери. Бързам да отговоря – имаме фискално пространство между балансирания бюджет и максимално допустимите по европейските правила 3%

дефицит, което може да се използва при неблагоприятно развитие на икономиката, т.е. да гарантираме разходната част на бюджета, дори да има някакви циклични неблагоприятия в приходната част. Поддържането на добро ниво на фискалния резерв, т.е. на ликвидността, с която правителството разполага, гарантира безпроблемно активиране на тези буфери, ако по някаква причина има неблагоприятни развития в следващите няколко години.

Очаквате ли такива? Макрорамката не подсказва.

Макрорамката е изготвена при съобразяване на оценките на ЕЦБ и на ЕК, и на МВФ, и на Световната банка. Естествено пред всяка една макропрогноза има определени рискове, но при това ниво на заетост и исторически най-ниската безработица е съвсем естествено ние да разчитаме на частното търсене както по линия на крайното потребление, така и на инвестициите. Именно увеличението на доходите плюс очакванията за сериозни инвестиции през бюджета в следващите една-две години са този допълнителен буфер, който би трябвало, ако се върви към забавяне на икономиката, да ни прекара по-плавно през тези сътресения. Увеличението на доходите също се очаква да отиде в крайно потребление и да омекоти евентуални сътресения. Безспорно, ако проблемите в Европа се задълбочат рязко, това неминуемо ще окаже влияние върху нашата икономика.

И тогава какво правим?

Когато започне да страда износът, можеш да се опиташ да компенсираш с другите компоненти на БВП – или да правиш повече инвестиции с вътрешни ресурси, или да насърчиш повече крайно потребление. Тогава обикновено бюджетите минават на дефицит, за да действат антициклично. Но ние за разлика от други държави сме си оставили достатъчно фискално пространство.

Очаквате ли при дебатите за бюджета да има изненади от малките партии в коалицията?

Няма индикации за такива. Но в споразумението за управление е записано, че няма да се променят данъци. Оттам нататък вероятно ще имаме разговори за определени политики.

В някои критични моменти разчитате на подкрепата на ДПС.

На тяхната подкрепа сме разчитали по теми, които за нас са червени линии и за съжаление не представляват такива за колегите от другите партии, подкрепящи правителството. На колегите от ДПС сме разчитали за данъчната политика, защото за тях запазването на плоския данък и структурата на данъчното облагане е тема, по която винаги ще ни подкрепят, дори да не я искаме тази подкрепа.

Иска ли се нещо в замяна на тази подкрепа понякога?

От мен - не. В политическия дебат винаги стои подозрение за неформални споразумения и уговорки, които не се случват пред публиката, но те, ако не са пред публика, за тях винаги може само да се спекулира. Няма нито един обективен критерий, по който можем да потвърдим или отречем подобни договорки.

Все още ли е реалистично до края на годината България да влезе в ERM II?

От гледна точка на процеса заявих многократно, че се движим в графика, който предварително си бяхме начертали. Това, което донякъде може да ни забави, е свързано с две направления – първо, ЕЦБ препоръча на две от банките да изградят допълнителни капиталови буфери. И наскоро, доколкото съм информиран, банките са представили тези планове пред ЕЦБ. Необходимо е от страна на ЕЦБ да се даде оценка за плановете, въпреки че те до голяма степен бяха неформално експертно съгласувани в хода на изготвянето им. Оттам нататък трябва да се покаже напредък по отношение на изпълнението на тези планове от съответните банки. Максималният срок за изпълнението им е шест месеца. В момента, в който ЕЦБ оцени като удовлетворяващ напредък по плановете, които двете финансови институции са представили, би трябвало да даде зелена светлина за установяване на тясно сътрудничество.

Другата част от задачите, които сами си поставихме, свързани с присъединяването към ERM II, ние отчитаме като изпълнени.

Имате ли оценка от еврокомисията за тях?

Не. Посъветвахме ни да изчакаме да встъпи

новата комисия. Но има реалистични шансове всичко да е приключило и България да получи покана за установяване на тясно сътрудничество и за чакалнята на еврозоната до края на април.

Според вас има ли нужда от нов вид данъчна система в България?

Ние сме се зарекли, че до края на мандата на това правителство подобна промяна няма да се прави. Ако се върнем концептуално на въпроса - въвеждането на прогресивна скала изисква въвеждането на голям политически консенсус и ще е на доста висока политическа цена. Въвеждането на прогресивно облагане при равни други условия, първо, означава загуба за бюджета, което допълнително ще намали възможността на държавата да се намесва и да провежда определени политики. Тридесет години след прехода все още всеки е свикнал да оправдава всички несгоди с държавата като някакво абстрактно колективно тяло, от което той не е част. Промяната би довела и до увеличение, и то в пъти, поне два пъти, на облагането на средната класа. Всички опити на левицата да показва различни модели за възстановяване на прогресивното облагане не дават отговор на тези въпроси.

И отиваме на друг аспект за данъчна реформа – няма пряка корелация и сигурност, че въвеждането на прогресивно облагане ще реши проблема с неравенството. По-скоро ще създаде негативни стимули да се крият доходи. Не казвам, че плоският данък е безалтернативен, но е много по-лесно да бъде въведен, отколкото да бъде отменен. Този дебат няма да се проведе скоро и успешно в България според мен. За съжаление в политическата среда, в която се намираме, смислени дебати се водят трудно – и в медиите, и между политиците, почти отсъстват в парламента, което със сигурност влошава качеството на управление.

Какво е свършено в НАП след проби ва и гостатъчно ли е според вас?

Оказа се, че доста неща не са били структурирани в информационното обезпечаване на НАП. За съжаление го разбрахме по грешния начин. Оттогава сме предприели краткосрочни и дългосрочни мерки. Иначе за съжаление констатирахме изключително много слабости в цялостната организация на информационните системи на НАП и за

следващите 1-2 години там ще трябва да се свърши доста работа. Милиони ще отидат за тази цел.

НАП се оказа неподготвена и при въвеждането на една група своя идея - промените в Наредба Н-18.

Агенцията се оказа твърде амбициозна при структурирането на този проект за обхващане на стопанския оборот във всичките му измерения. Факт е, че благодарение на бизнеса успяхме да оптимизираме доста голяма част от предварителните изисквания, които агенцията беше поставила – да обхваща абсолютно всички процеси независимо от тяхната комплексност и сложност, нещо, което се оказва невъзможно и безсмислено за някои от най-големите производствени и технологични процеси. Всичко това е станало с моето разрешение, защото наредбата се издава от министъра на финансите. Убедих колегите, че всяка малка стъпка, съгласувана с бизнеса, която подобрява отчетността, без да въвежда непосилни и безсмислени тежести, е в правилна посока и затова разделихме регламентацията в наредбата в отделни части, като се опитахме да решаваме от по-малките проблеми към по-големите. По-голямата част от тези дебати мина в конструктивен тон, защото в един момент бизнесът ни беше ядосан заради неизвестността дали и доколко сме склонни на гъвкавост и това, че ги притискаме в стената с едни доста сложни технологични решения, които не бяха убедени, че ще постигнат целите си. Но разделяйки наредбата на части и решавайки малки проблеми, ние напреднахме по теми, по които нямаше напредък. Като например регистрацията на онлайн продажбите, разплащанията с платежни инструменти, досадните водения на касовите книги с лепене на кочаните. Един проект, който имаше твърде амбициозна в началото цел и по който година и половина по-късно, макар и понякога да сме изнервяли бизнеса, сме получавали разбирането, че крайната цел трябва да е изсветляване на икономиката, без бизнесът да бъде принуждаван да прави безсмислени инвестиции.

Бизнесът все още е на мнение, че те са безсмислени.

Вероятно. Ще продължим дебатите по наредбата с тях, докато не изчистим всички недоразумения.

Интервюто взе Вера Денизова